

Měření sociálního vyloučení a empirické poznatky

Indikátory sociálního vyloučení

- Indikátory sociálního vyloučení – metodologické principy
- Laekenské indikátory sociálního vyloučení a statistické zdroje dat
- Přehled indikátorů a jejich charakteristika
- Sociální vyloučení v zemích EU ve světle Laekenských indikátorů
 - chudoba
 - efektivita sociálních transferů
 - příjmové nerovnosti
 - vzdělání
 - zdraví

**Indikátory sociálního
vyloučení a metodologické
principy**

- Laeken 2001 – Společné indikátory chudoby a sociálního vyloučení
- Metodologické principy:
 - 1/ výstižnost, jasná normativní interpretace
 - 2/ hutnost a statistická validita
 - 3/ reakce na politické intervence
 - 4/ srovnatelnost
 - 5/ aktuálnost a ověřitelnost
 - 6/ nenáročnost
 - 7/ vyváženost portfolia indikátorů
 - 8/ vzájemná konzistence a vyváženost
 - 9/ transparentnost a přístupnost veřejnosti
- Outcome indikátory
- Primární a sekundární indikátory

Zdroje dat

- LFS – výběrová šetření pracovních sil
- ECHP – Evropský panel domácností (1994-2001)
 - Multidimenzionální povaha
 - Longitudiální povaha
 - Mezinárodní komparabilita
- Přejechod k EU – SILC

Primární indikátory

- Míra chudoby
- Hranice chudoby
- Příjmová distribuce
- Perzistence nízkého příjmu
- Relativní příjmová mezera
- Regionální koheze
- Míra dlouhodobé nezaměstnanosti
- Jobless domácnosti
- Osoby předčasně ukončující účast na vzdělání (drop-outs)
- Nízká čtenářská gramotnost žáků
- Střední délka života
- Subjektivní zdravotní stav podle příjmové úrovně

Sekundární indikátory

- Rozptyl kolem prahu chudoby
- Míra chudoby ukotvená v čase
- Míra chudoby před uskutečněním sociálních transferů
- Gini koeficient
- Perzistence nízkého příjmu (pod 50 % hranicí)
- Pracující chudí
- Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti
- Míra velmi dlouhodobé nezaměstnanosti
- Osoby s nízkým vzděláním

Chudoba

(A) Jihoevropské státy, Velká Británie a Irsko:

- vysoká míra chudoby (17 – 21 %),
- Velká příjmová mezera (23 – 28 %)
- vysoká míra dlouhodobě chudých (10 – 15 %)

(B) Švédsko, Dánsko, Finsko, Německo,
Nizozemí, Rakousko a Lucembursko

- Nízká míra chudoby (okolo 10 %)
- Nízká příjmová mezera
- Nízká míra dlouhodobé chudoby (okolo 6 %)

Nové členské státy EU

- Velké rozdíly mezi zeměmi
- nejchudší Slovensko (21 %) a pobaltské státy (16-18 %)
- Nejmenší podíl chudých: ČR, Maďarsko, Slovinsko (8-11 %)
- Nízká příjmová mezera (16 – 18 %)

Skupiny ohrožené chudobou:

- Děti do 15 let
- Lidé mimo trh práce (nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní)
- Domácnosti samoživitelů
- Domácnosti se 3 a více dětmi
- Mladí lidé žijící samostatně

Pracující chudí

Efektivita sociálních transferů

- Nízká efektivita: Itálie, Řecko, Španělsko a Portugalsko
- Vysoká efektivita: Dánsko, Polsko, Velká Británie
- ČR: nízká úroveň primárních nerovností, značná efektivita transferů

Příjmové nerovnosti

- Srovnání S80/S20 a Gini
- Chudé země – vysoká míra nerovnosti (Gini nad 30)
- Nízká míra chudoby – nízká míra nerovnosti (Gini 22 – 24)

Vzdělání

- Drop-outs: nižší v nových zemích EU, ČR, SR a Slovinsko nejnižší (5 %), nejvyšší Portugalsko (45 %)
- Čtenářská gramotnost
- Podíl osob s nízkým stupněm vzdělání: pozitivní vývoj

Zdraví

- Nejdelší střední délka života: Itálie, Francie, Španělsko
- Nejkratší: Litva, Estonsko, Maďarsko
- Rozdíly mezi ženami a muži
- Subjektivní hodnocení: výrazně horší hodnocení zdraví chudými